సాయంకాలమైంది

– గొల్లపూడి మారుతీరావు

"సాయంకాలమైంది" నవల మొదటి నుంచీ మంచి పుణ్యం చేసుకుంది. ఆంధ్రప్రభ లో సీరియల్‌గా వస్తున్నప్పటి నుంచీ వందల్లో అభిమానుల్ని, చాలామంది భక్తుల్నీ పోగుచేసుకుంది. ఈ పదేళ్ళలో ఓ వందమందైనా ఈ నవల గురించి ప్రస్తావించినప్పుడు విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారి "వేయిపడగల" ప్రసక్తి, పోలిక తెస్తూ వచ్చారు. అందరికీ చెప్పే అవకాశంలేదు కనుక - యిక్కడ చేతులు కట్టుకు చెప్పే నిజం ఒకటుంది. నేను "వేయిపడగలు" అప్పటికీ, యిప్పటికీ చదవలేదు. అయితే అంతటి మహారచయిత రచనను నా నవల గుర్తు చేయగలిగినందుకే నాకు ఎంతో ఆనందం. కాస్తపాటి గర్వం.

శ్రీ వైష్ణవ సత్సంప్రదాయ వైభవాన్ని సవివరంగా నాకు తెలియచెప్పిన పూజ్యులు శ్రీశ్రీ భాష్యం అప్పలాచార్యుల వారికీ, శ్రీ సాతులూరి గోపాలకృష్ణమాచార్యుల వారికీ నా ధన్యవాదాలు. ఆంధ్రప్రభలో ఈ నవల రాయడానికి కారకులు మిత్రులు, అప్పటి వారపత్రిక సంపాదకులు వల్లూరి రాఘవరావుగారు. మొదటి అధ్యాయం స్వయంగా చదివి ఆయన చేతిలో పెట్టినప్పుడు పులకించి పాదాభివందనం చేసి అందుకున్నారు. వారి సంస్కారమది.

సరే! మాజీ ప్రధాని పి.వి.నరసింహారావుగారి దగ్గర్నుంచి ఎందరో సాహితీపరులు, పాఠకులు ఈ నవలకు అభిమానులయ్యారు. చాలా మంది భక్తులయ్యారు. చదివి భోరున కన్నీరు కార్చి నాతో గంటలకొద్దీ మాట్లాడిన మహిళలున్నారు. 2001లో ఈ నవల ప్రచురితమయింది. సరిగ్గా ఏడు సంవత్సరాల తర్వాత గుంటూరు నుంచి రవికృష్ణ అనే ఓ తెలుగు పండితులు నవల చదివి, ఆనందించి - సవివరంగా ఇందులో కనిపించిన లొసుగుల్ని ఎత్తిచూపుతూ ఎనిమిది పేజీల ఉత్తరం రాశారు. "నా అజ్ఞానం కొద్దీ నెరుసులు అనుకుంటున్నానేమో నేను పానకంలో పుడకలు అనుకుంటున్న వాటిని బాల్య చాపల్యం కొద్దీ మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను" అని సవినయంగా రాశారు. ఈ ఒక్క ఉత్తరాన్నే యిలా ముందుమాటలో ఉటంకించదలిచాను.

వాటిలో అన్నీ లేదా చాలా అంశాలు సహేతుకంగా, సబబుగా వున్నాయి. రెండో ప్రచురణ సందర్భంలో ఆయనకి ఫోన్ చేసి, ఆ సవరణలను మరొక్కసారి తెలియజేయమన్నాను. తెలియజేశారు. వారికి కృతజ్ఞతలు. '

కొన్ని రచనలకు పుట్టిన వేళా విశేషముంటుందేమో. బెర్నార్డ్ షా తన రచనలన్నింటిలో "సెంట్ జోన్"ని ఎక్కడో ఎంపిక చేసి చూపిన గుర్తు. కాలచక్రం ఒరిపిడిలో ముందు తరాలకు నా రచనల్లో ఈ "సాయంకాలమైంది" నవల, "కళ్ళు" నాటిక, "రాగరాగిణి" నాటకం, "జుజుమురా" కథ, "కళ్యాణి" రేడియో నాటిక - యిలా నిలవగలిగితే అది నాకు దక్కిన అదృష్టమేననుకుంటాను.

- గొల్లపూడి మారుతీరావు

విప్లవం అంటే - గతంలో ఆయుధాలతో అడవుల్లో తిరిగేవారు చేసే పని - అని ఒక అభిప్రాయం ఉండేది నాకు. మీరు మీ మీ ఆయుధాలతో సమాజాన్ని కొత్తగానయినా చక్కటి బాటలో నడిపిస్తున్నారు. అందుకు గురువుగారైన మీకు - మీ అనుమతి లేకుండానే - మీ శిష్యుడిగా ప్రకటించుకుంటున్నాను.

జె. శ్రీనివాసరెడ్డి అనే మొద్దు శీను, ఖైదీ నంబరు 405, మహానది బ్లాక్, చర్లపల్లి

(గత సంచిక తరువాయి)

"పక్కా శ్రీ వైష్ణవుడినయ్యా, భయ్యా! తురక నౌఖరీలో పడి నామాలు చెరిగిపోయాయి. విశాఖపట్నం కనక ఇలా వచ్చాను. హైదరాబాదులో షుర్వా, పాన్ కూడా వేస్తా. మాది మీర్ ఉస్మాన్ అలీఖాన్ జమానా!" అన్నాడు జేబులోంచి పాన్ తీస్తూ.

మరొక గంటసేపు మాట్లాడాక వెంకటాచలం తేల్చిన విషయం ఏమిటంటే, సుభద్రాచార్యులవారి అత్తవారివైపు దూరపు బంధుత్వం ఉన్నదని. ఎన్నో తరాల కిందట తమ పూర్వులు ఈ ప్రాంతంనుంచే తెలంగాణా తరలివెళ్ళారట.

సుభద్రాచార్యులవారు బయటికి వచ్చేసరికి "అమ్మాయి ఎలా ఉంది?" అని ఆయనకి ఎదురొచ్చాడు వెంకటాచలం.

ఏ అమ్మాయో అర్థంకాక తెల్లమొహం వేశారు సుభద్రాచార్యులు. రాజుగారు నవ్వుతూ వెంకటాచలం వీపు చరిచారు. ఆ శబ్దానికి ఆసుపత్రి ప్రతిధ్వనించింది. వెంకటాచలానికి దాదాపు కళ్ళు తిరిగాయి.

"ఈయన అమ్మగారికి దూరపు బంధువులవుతారట వెంకటాచలం. హైదరాబాదులో ఉద్యోగం చేస్తున్నారు" అని పరిచయం చేశారు.

వెంకటాచలం సుభద్రాచార్యులవారికి పాదాభివందనం చేశాడు.

"అమ్మగారు ఎలా ఉన్నారు?" అని అడిగాడు బుల్లిరాజుగారు.

వెనకనుంచి వచ్చిన డాక్టరు యతిరాజమ్మ సమాధానం చెప్పింది. "ఫస్ట్‌క్లాస్‌గా ఉన్నారు. ఆవిడకి రెండో నెల. పద్నాలుగేళ్ళ తర్వాత కాన్పు కనక, శరీరం కాస్త ఎదురు తిరిగింది. ఆవిడకేం భయంలేదు. మీరు ఇంటికి తీసుకెళ్ళవచ్చు" అంది.

"మరి మా జయవాణి కేమయింది?" అడిగాడు వెంకటాచలం.

"ఫుడ్ పాయిజన్ అయింది. షి ఈజ్ ఎనిమిక్. మీరేనా భర్త?"

"ఆమెకి భర్తలేడు. నేను ఆఫీసర్ని" అన్నాడు వెంకటాచలం.

"సాయంకాలం ఆమెని డిశ్చార్జ్ చేస్తాను. టానిక్ రాసిచ్చాను" అంది యతిరాజమ్మ.

"బండి మాట్లాడివస్తాను, ఆచార్లుగారూ" అన్నారు రాజుగారు.

"మా సిస్టర్ని నేను దింపుతానయ్యా, మహారాజా బయట కారుంది" అన్నాడు వెంకటాచలం.

ఈ విధంగా కారులో సుభద్రాచార్యులవారు భార్యతో సహా పద్మనాభం తిరిగి వచ్చారు. ఎంత బంధుత్వం కలిసినా, క్రాపింగు పెట్టుకున్నవాళ్ళకి ఇంట్లో వడ్డన చెయ్యరు. వెంకటాచలానికి ఇబ్బందులేమీ లేవు. బుల్లిరాజుగారింట్లో వేటమాంసంతో సుష్టుగా భోజనం చేశాడు. పందిరి పట్టెమంచంమీద మధ్యాహ్నం కునుకు తీసి, మళ్ళీ ఆలయానికి వచ్చాడు. అదిగో, అప్పుడు చిన తిరుమలాచార్యుల్ని గమనించాడు వెంకటాచలం.

ఊర్ధ్వపుండ్రాలూ, గుండూ, శిఖా, అంగవస్త్రం, ఉత్తరీయంతో ఉన్న వటువుని చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు.

"అదేంటి బాబూ! నిక్షేపంలాంటి కుర్రాడివి ఇలా అయిపోయావు?" అన్నాడు నిజమైన పశ్చాత్తాపంతో.

సమాధానం వెనకనుంచి వచ్చింది. "ఆ కుర్రాడినేమయినా చేశావంటే నేను కత్తితో పొడుస్తాను" అన్నారు బుల్లిరాజుగారు.

"ఈ కుర్రాడిని ఏదో ఒకటి చెయ్యకుండా వదలను. ఆ పైన కత్తి నేనే కొనిస్తాను" అన్నాడు వెంకటాచలం.

తిరుమల ఎంత అఖండమయిన తెలివితేటలు గలవాడో వివరించారు బుల్లిరాజుగారు. తిరుప్పావై, తిరుమాళై దివ్య ప్రబంధంలో శ్లోకాలని చదివించారు. ఆ కుర్రాడి తేజస్సు. స్పష్టమయిన ఉచ్చారణ, ధారణకి నిర్ఘాంతపోయాడు వెంకటాచలం. రాజుగారి మాటకి

సమాధానం కోసం పట్టుదలగా అన్నాడే గానీ, నిజానికి ఈ కుర్రాడు ఇక్కడ ఉండవలసినవాడు కాదనుకున్నాడు. మరి ఎక్కడ ఉండాలి? ఏమో? అది దైవ ఘటన. ముందు తను చేసే పని తాను చేస్తాడు.

జేబులో చిన్న నోట్‌బుక్ తీసి, ఇంగ్లీషు నాలుగుబడులూ రాసి అక్కడికక్కడే అక్షరాభ్యాసం చేశాడు. డ్రైవర్ని పిలిచి కుర్రాడికి చూపించి, "ఈ డ్రైవరు రేపు నీకు రెండు పుస్తకాలిస్తాడు. అవి చదివి, మళ్ళీ నాకు నాలుగురోజుల్లో ఇచ్చెయ్యాలి" అన్నాడు. రాజుగారు ఇదంతా కుర్రాడికి పెట్టే పరీక్షలాగా చూస్తున్నారు. సుభద్రాచార్యులుగారికిదంతా తెలీదు.

మర్నాడు ఇంగ్లీషు పుస్తకాలు వచ్చాయి. మూడోరోజు ఉదయం తిరుమల జీవితంలో మొదటిసారిగా తండ్రితో గోస్తనీ నదికి వెళ్ళలేదు. నదికి చేరాకగానీ ఈ విషయం సుభద్రాచార్యులకి అర్థంకాలేదు. నిర్ఘాంతపోయారు. ఇంటికి వచ్చాక పడకగదిలో ఓ మూల ముతక ఖద్దరు దుప్పటి తలదాకా కప్పుకుని ఇంగ్లీషు మాటలు కూడబలుక్కుంటున్న తిరుమల కనిపించాడు.

వరదమ్మ నవ్వుతూ కారణం చెప్పింది. అప్పుడు తెలిసింది సుభద్రాచార్యులవారికి, మూడు రోజుల కిందట వచ్చిన వెంకటాచలం చేసిన పని.

సుభద్రాచార్యులు విసుక్కున్నారు. వరదమ్మ సర్దిచెప్పింది. "కుర్రాడికి పొగాకు, గంజాయి అలవాటు చెయ్యలేదు కదా! కొత్త చదువు. వద్దనడం ఎందుకు? నా కొడుకు ఇంగ్లీషు చదువుతూంటే నాకు గర్వంగా ఉంది"

"శ్రీమన్నారాయణా" అనుకున్నారు.

కొత్త ఆకర్షణలు అలవాటయి, అవసరమయి, వ్యసనమయి, వదులుకోలేని లంపటమయి తర్వాత?

తర్వాత వెంకటాచలం తరచు విశాఖపట్నం వస్తూనే ఉన్నాడు. కారణం జయవాణితో చిన్న ఇల్లు చిన్నం వారి వీధిలో సెటప్ చేశాడు. వచ్చినప్పుడల్లా దానిమ్మ పళ్ళు, అనాబ్‌షాహీ ద్రాక్ష, కమలాలు పట్టుకుని, తన చెల్లెల్ని చూడటానికి పద్మనాభం వస్తున్నాడు. అలా వచ్చినప్పుడు కొత్త పుస్తకాలు, పెన్సిళ్ళు, చిన్న చిన్న వ్రాతపుస్తకాలూ, రంగురంగుల అట్టలున్న బైండుబుక్కులూ తెచ్చి తిరుమలకి ఇస్తున్నాడు.

మేధస్సు అగ్నిశిఖలాంటిది. దాని ఆకర్షణకి లోనయిన ఏ పదార్థాన్నయినా అది జీర్ణం చేసుకుంటుంది. తిరుమల బాలమేధావి. ఆ విషయాన్ని ఎవరూ గుర్తించలేదు. ప్రతి శక్తికీ చిన్న తరిఫీదు కావాలి. చిన్న ఛాలెంజ్ కావాలి. చిన్న ఊతం కావాలి.

వెంకటాచలం ఆ ఊతం అయ్యాడు. తెలియకుండానే రాజుగారికి మంచి మిత్రుడయిపోయాడు వెంకటాచలం. బుల్లిరాజుగారు అమితంగా గౌరవించే పవిత్రమయిన స్నేహితుడు సుభద్రాచార్యులు. ఆయనతో సరసన కూర్చుని, విస్కీ తాగి, వేటమాంసం తిని, భుజం భుజం రాసుకుని కబుర్లు చెప్పే మిత్రుడు వెంకటాచలం.

ఆకులూ, అలమలూ, దుమ్ము, దూసరా పరుచుకున్న అయస్కాంతాన్ని వెతికి బయటికి తీసినట్టయింది తిరుమలకి. పుట్టి బుద్దెరిగాక ఎన్నడూ చూడని, వినని ఈ కొత్త చదువు, కొత్త విజ్ఞానం అతని మనస్సుని పూర్తిగా ఆవరించుకుంది.

ఆండాళ్ళు పురిటికి వరదమ్మ శ్రీ కూర్మానికి వెళ్ళింది. తిరుమల వెళ్ళనన్నాడు. నాయనమ్మ రుక్మిణమ్మ దగ్గరే ఉండిపోయాడు. ఆండాళ్ళు పుట్టేసరికి నాలుగేళ్ళ కొత్త చదువుని ఆరేడు నెలల్లో ఔపోశనం పట్టేశాడు తిరుమల.

వెంకటాచలానికి తిరుమల మట్టిలో వదిలేసి మరిచిపోయిన మాణిక్యం. దాని విలువ తెలియనిచోట అది మురిగిపోతోందని అతని ఉద్దేశం. దాని విలువ వాళ్ళకి తెలిసేటట్టు చెయ్యాలి. తను కూడా ఊహించలేనంతగా తిరుమలలో వచ్చే మార్పుని ఆశ్చర్యంతో గమనించాడు వెంకటాచలం. ఎవరో కుర్రాడి గురించి ఎందుకింత శ్రమ?

ఆ మాటే అడిగాడు బుల్లిరాజు మామిడితోటలో ఆరో పెగ్గు విస్కీగ్లాసు దించాక.

"ఓ నిజం చెప్పనా మహారాజా!" అన్నాడు వెంకటాచలం చెట్టుకింద పరిచిన తివాచీమీద వెల్లకిలా పడుకుని. "వరదమ్మ నా చెల్లెలూ కాదు, నేను అన్ననీ కాదు. అసలా శ్రీకూర్మం ఎక్కడుందో నాకు తెలీదు"

"అమ్మ తప్పుడు నా కొడకా! ఎంత లుచ్చాపని చేశావురా?" అన్నాడు బుల్లిరాజు తన మామూలు ధోరణిలో జీతగాళ్ళని అన్నట్టు. అనేసి నాలిక కొరుక్కున్నాడు. "తప్పుడు నా కొడుకా" మాట రెట్టించి మరీ మరీ అని ఆడనవ్వు పగలబడి నవ్వాడు వెంకటాచలం.

"తొందరపడ్డాను మగడా" అన్నాడు బుల్లిరాజు.

"మా అమ్మా, నాన్నా నలభై అయిదేళ్ళకిందటే తొందరపడ్డారు మహారాజా! అందుకే నేను పుట్టాను. నన్ను మెదక్ చర్చి వరండాలో పారేసి పోయారు. ఓ వైష్ణవుడు తీసుకెళ్ళి నామం పెట్టాడు కనుక శ్రీవైష్ణవుడినయ్యాను. మరో జంగం దేవర విభూధి పెడితే 'శివయ్య' నయ్యేవాడినేమో! నాక్కావలసింది చదువుకోలేదు. వాళ్ళకి సాధ్యమయింది చదువుకున్నాను. నాకేం కావాలని ఎవరూ అడగలేదు. వాళ్ళకేం ఉందో అది పెట్టారు. బంధుత్వం పుట్టుకతో కాదు రాజా సంస్కారంతో వస్తాయి. గాంధీకీ మనకీ ఏం బంధుత్వం? రామానుజులకీ, జాతికీ ఏం బంధుత్వం? పొట్టి శ్రీరాములుకీ, తెలుగువాడికీ ఏం బంధుత్వం? కష్టంలో ఉన్న సుభద్రాచార్యులవారితో పద్మనాభం దగ్గర్నుంచి విశాఖపట్నం వచ్చావు. ఏం బంధుత్వం? అక్కడో కొత్త బంధువు ఎదురు చూస్తున్నాడంటే ఆచార్లుగారికెంత ధైర్యం? ఆ పని నేను చేశాను."

బుల్లిరాజుగారు నివ్వెరపోయి చూశాడు. వెంకటాచలానికీ కాస్త మందు దిగిపోయింది. తివాచీ మీద లేచి కూర్చున్నాడు. "చదువు మీద బొత్తిగా ఆసక్తిలేని కుర్రాడిని - వెంకట్రామ్‌ని టిక్కెట్టు కొని బస్సు ఎక్కించి అతను భగవాన్ రమణమహర్షి కావడానికి మొదటి బీజం నాటిన ఆ పేరు తెలీని వ్యక్తికీ గొప్ప లక్ష్యస్ఫూర్తి ఉంది. గొప్ప తృప్తి ఉంది. చిన తిరుమలాచార్యులు ఇంకేదో కావాలి. అవుతాడు. చిన్న తాపీ ఒకటి పట్టుకుని, ఇసుకా, సున్నం కలిపి నేను మొదటి ఇటుకల్ని పేరుస్తున్నాను" అన్నాడు.

పంచ సంస్కారాలు జరిగాక ఉభయ వేదాంతాలూ నేర్పిన సుభద్రాచార్యుల చిత్తశుద్ధికీ, ఆ పసివాడి విజ్ఞానాన్ని ఉద్దీప్తం చెయ్యాలని తపనపడే ఈ విస్కీప్రియుడి చిత్తశుద్ధికీ, పెద్ద తేడా లేదనిపించింది బుల్లిరాజుగారికి.

వెంకటాచలం బయటికి కనిపించేంత భోళామనిషి కాదు. అయితే చినతిరుమలాచార్యులు మెదడులో జరుగుతున్న ఈ అనూహ్యమయిన పరిణామం మంచిదా, కాదా?

చెప్పడానికి తనెవరు? అయినా అప్పుడే ఏమయింది? అసలు కథ ముందుంది.

7

చిన తిరుమలాచార్యులు పదో తరగతి పరీక్ష వ్రాయడానికి పట్నం వెళ్ళాలి. ఆలయ ఆవరణలో పెద్ద యుద్ధమయిపోయింది. ప్రదోష కాలంలో ఆలయం బయట అరుగుమీద పెద్ద సభ తీర్చారు అంతా. సుభద్రాచార్యులుగారు స్థంభానికి చేరబడి కూర్చున్నారు. యథా ప్రకారంగా బుల్లిరాజుగారు మడత కుర్చీలో కూర్చున్నారు. దూరంగా రుక్మిణమ్మ, వరదమ్మ భోజనశాల గుమ్మానికి ఆనుకునిలబడ్డారు. ఇంకాస్త దూరంగా కైకవశి, ఆమె కొంగుకి వేలబడుతూ నవనీతం.

మొదటిసారి జయవాణిని వెంటబెట్టుకు వచ్చాడు వెంకటాచలం. జయవాణి నీలమేఘశ్యామ. అతి సుందరమయిన పోతపోసిన విగ్రహం. క్రిష్టియను. సగం కొప్పుమీద నైలాను చీర కప్పుకుని అతి వినయంగా, అతి దూరంగా నిలబడింది. సుభద్రాచార్యులవారి గురించీ, చినతిరుమలాచార్యులవారి గురించీ వెంకటాచలం చెప్పగా విన్నది. చిన తిరుమలాచార్యుల మేధాసంపత్తికి నిర్ఘాంతపోయింది. అంతకుమించి మారే ప్రపంచంతో ఏమీ నిమిత్తం లేకుండా తనదైన ప్రపంచాన్ని తన చుట్టూ ఏర్పరుచుకుని ప్రశాంతంగా జీవనం

సాగిస్తున్న సుభద్రాచార్యులవారిని చూడాలని ఆమె ఆత్రం. అంతా విన్నాక, కుర్రాడికి ఇంగ్లీషు చదువు నేర్పించడాన్ని పూర్తిగా వ్యతిరేకించింది. అతన్ని అతని మానాన బ్రతకనివ్వమని వెంకటాచలాన్ని బ్రతిమాలింది. అలిగింది. వెంకటాచలం నవ్వాడు.

లూయీ పాశ్చర్‌ని పిచ్చివాడని ఊరినుంచి వెలివేశారు. పిచ్చికుక్కలు కరవగా వచ్చే 'రాబీస్'కి చికిత్స కనుక్కున్న వైద్యుడాయన. అతను వైద్యం చేసే పిచ్చికుక్కలకీ, అతనికీ తేడా లేదన్నారు. అతని వైద్యం ఉత్తపిచ్చి వదరుబోతు తనమని కాగితం మీద సంతకం చేయించారు. రాబీస్ రోగంతో బాధపడుతున్న తొమ్మిదేళ్ళ కుర్రాడిమీద తన మందుని ప్రయోగించి చంపవద్దని భార్యకూడా బ్రతిమాలింది. ఈ మందు పుచ్చుకుంటున్న మొదటి రోగి ఈ కుర్రాడు. నిజానికి బ్రతుకుతాడో లేదో తెలీని విషమ స్థితి. ఆ మందుని తన బిడ్డమీద మొదటిసారి ప్రయోగించిన వైద్యుడూ ఇద్దరూ అపూర్వమయిన లక్ష్యానికి అంకితమయిన అపర దేవతామూర్తులు. ఆ క్షణం అనుభవైక వేద్యం.

వెంకటాచలంలో అలాంటి పట్టుదల ఏదో చోటు చేసుకుంది. ఆ లక్ష్యం జయవాణికి అర్థంకాదు. కానీ అర్థం చేసుకోవలసిన వ్యక్తి సుభద్రాచార్యులు. అర్థమయ్యేటట్టు చేయాల్సిన సందర్భం ఇది. ఆ రాత్రి పిచ్చికేకలు వేస్తున్న బిడ్డను ఒడిలో పెట్టుకున్న తల్లిని ఏం చెప్పి లూయీ పాశ్చరు ఒప్పించగలడు? ఆ స్ఫూర్తి ఆ తల్లికి కలగాలి.

సరిగ్గా ఈ కథే చెప్పాడు వెంకటాచలం. అతని చేతిలో పదో తరగతి పరీక్షకి హాల్ టిక్కెట్టు ఉంది.

"ఆచార్లుగారూ! జాతికి శ్రీమద్రామానుజులవారు గొప్ప ముక్తిమార్గాన్ని ప్రసాదించారు. కానీ శుశ్రుతుడు చెడిపోయిన శరీరభాగాన్ని కోసి ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదించే మార్గాన్ని బోధించాడు. ఈ సమాజానికి ఇద్దరి అవసరమూ ఉంది. ఆలోచించండి"

"ఆ రెండోది నా కొడుకే ఎందుకు కావాలి?"

"చాలా మందికి లేని గొప్ప మేధస్సుని మీ రక్తం ఆ కుర్రాడికిచ్చింది కనక. చాలామందికి సాధ్యంకాని సంస్కారం మీ వంశం అతనిలో నిక్షిప్తం చేసింది కనక. చాలామందికి దొరకని అవకాశాన్ని కల్పించే ఈ వెంకటాచలం ఆ కుర్రాడిని గుర్తుపట్టాడు కనక"

వరదమ్మ కళ్ళు ఆర్ద్రతతో వర్షించే మేఘాలయ్యాయి. స్వామివారికి ఎదురుగ్గా పశ్చిమ ప్రాంగణం గడప దగ్గర అంగవస్త్రాన్ని కట్టుకుని కూర్చున్నాడు చిన తిరుమలాచార్యులు.

"ఈ చదువులు నాకిష్టంలేదు. తిరుమలని ఎక్కడికీ పంపను. మీరు మళ్ళీ ఈవేపు రాకండి. నాకింకేం చెప్పడానికి ప్రయత్నించకండి. నన్ను కాదంటే గోస్తనీలో దిగి ప్రాయోపవేశం చేస్తాను" అన్నారు సుభద్రాచార్యులు.

"శ్రీమన్నారాయణా!" అని చెవి మూసుకుంది రుక్మిణమ్మ. వరదమ్మ భోరుమంది.

ఏదో మాట్లాడబోయిన వెంకటాచలాన్ని జయవాణి ఆపింది. బుల్లిరాజు కుర్చీలోంచి లేచాడు.

"ఆచార్లు గురించి నాకు తెలుసు, పదవయ్యా" అని సుభద్రాచార్యులు వేపు తిరిగి "కుర్రాడికి భవిష్యత్తు ఉంటుందని ఈ వెంకటాచలం నా చెవిలో నూరిపోస్తే కథ ఇంతవరకూ రానిచ్చాను. నిన్ను బాధపెట్టినందుకు క్షమించు ఆచార్లూ. ఇంక ఈ వెంకటాచలం మళ్ళీ ఈ ఊరు వస్తే కాళ్ళు విరగ్గొట్టింపచేస్తాను" అన్నారు.

కైకవశికి కళ్ళనీళ్ళు తిరిగాయి. మొదటిసారిగా తనకి నోరు లేనందుకు ఏడ్చేసింది. కానీ తల్లిని పట్టుకుని ఉన్న పదేళ్ళ నవనీతం ఆగలేకపోయింది.

"సదువు చెప్పించక, నీలాగా నామాలు పెట్టుకుని, గోచీ కట్టుకు బతకమంటారా పంతులుగారూ?" అంది.

అక్కడున్నవాళ్ళంతా ఆ మాటకి ఆపాదమస్తకం వణికిపోయారు. ఎలా వచ్చారో బుల్లిరాజు మూడు అంగల్లో ఆ పిల్లదగ్గరికి దూకి చాచి చెంపమీద కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకి పదిగజాలు దొర్లుకు గాలిలో లేచిపోయింది నవనీతం. కైకవశి పిచ్చికేక పెట్టింది. వరదమ్మ,

రుక్మిణమ్మ ఘొల్లుమన్నారు. నవనీతం ముక్కులోంచి రక్తం ధారకట్టింది. ఒక్కరే పరుగున వచ్చి ఆమెను పొదివిపట్టుకున్నది చిన తిరుమలాచార్యులు. తన భుజం మీద ఉన్న అంగవస్త్రంతో రక్తం తుడిచాడు. ఆమె తలని పొదివిపట్టుకున్నాడు.

జయవాణి సంజ్ఞని అర్థం చేసుకున్నాడు వెంకటాచలం. మరోక్షణంలో ఇద్దరూ ఆలయంనుంచీ, ఆ ఊరునుంచి మాయమయిపోయారు.

మరోగంటకి వెంకటాచలం కొనిచ్చిన, తను ఇంతకాలం చదివిన పుస్తకాలన్నీ ఆలయం దక్షిణ గోడ దగ్గర చింపి, పోగులు పెట్టి నిప్పంటించేశాడు చిన తిరుమలాచార్యులు.

సుభద్రాచార్యులవారు వయొలిన్ పట్టుకుని అనంతపద్మనాభ స్వామి ఆలయం మెట్లమీదకి తరలిపోయారు. ఆ రాత్రి ఎవరూ, ఎక్కడా భోజనం చెయ్యలేదు. విశాఖపట్నంలో వెంకటాచలం, జయవాణికూడా అన్నం ముట్టలేదు. ఓ గొప్ప వ్యక్తి కన్నుమూస్తే ఏమవుతుంది? ఓ గొప్ప సత్యం అబద్ధమని నిరూపణ అయితే ఎలావుంటుంది? ఆకాశంలో ఉండాల్సిన నక్షత్రం కూలిపోతే ఏమవుతుంది?

నవనీతం మీద ఎనలేని ప్రేమ తోసుకొచ్చింది కైకవశికి. తన బిడ్డని గుండెలకి హత్తుకుని తనివితీరా ముద్దులు పెట్టుకుంది. తన గొంతుని భగవంతుడు నవనీతం రూపంలో ఇచ్చాడనిపించింది. మొదటిసారిగా తను మూగదయినందుకు ఏ విచారమూ కలగని సందర్భం అది, "బాధగా వుందా?" అని కూతురు కళ్ళలో కళ్ళు పెట్టి మూగగా పృచ్ఛించింది. రాచరికపు రక్తం పంచుకుపుట్టిన పిల్ల నవనీతం. గొప్ప యుద్ధాన్ని జయించిన ఆనందం, గర్వం ఆమె ముఖంలో కనిపించింది. 'లేదని' ప్రశాంతంగా నవ్వింది.

ఓ రాత్రికి కొండమెట్లు దిగారు సుభద్రాచార్యులవారు. ఆయన ఇంట్లోకి రావడం వరదమ్మకి తెలుస్తోంది. భోజనం గురించి అంతా మరిచిపోయారు. దుప్పటికప్పుకు నిద్రపోతున్న తిరుమల చాపమీద కూర్చున్నారు సుభద్రాచార్యులు. కుర్రాడి తలమీద ఆర్ద్రంగా చెయ్యివేశారు. అంతే! వెంటనే తుళ్ళిపడ్డారు. కుర్రాడి శరీరం వేడిగా మరిగిపోతోంది. వెంటనే లాంతరు వత్తి పెద్దది చేసి దగ్గరకు వచ్చారు. వరదమ్మ, రుక్మిణమ్మ అప్పటికి లేచారు.

తిరుమలో నిద్రలో పలవరిస్తున్నాడు. ఒళ్ళు జ్వరంతో కాలిపోతోంది.

సుభద్రాచార్యులకి కళ్ళముందు తన చావు బ్రతుకుల సంఘటన కదిలింది. మరొక్కసారి అలాంటి విషమ పరిస్థితే రాబోతోందా? అలాంటి దుర్ఘటనే కుటుంబానికి శాపం కాబోతోందా? ఆలోచించడానికే ఆకులా వణికిపోయారు. మాటల్లో చెప్పలేక పోయినా ఆ ఆలోచనలన్నీ ఇద్దరి ఆడవాళ్ళ మనస్సుల్లోనూ కదలకపోలేదు. కానీ పరిష్కారం ఏమిటి? చికిత్స ఎలా జరగాలి? ఎక్కడ జరగాలి? పిల్లాడి మనస్సులో ఎలాంటి ఆలోచనలున్నాయో?

మూడోరోజుకి బొత్తిగా నీరసపడిపోయాడు తిరుమల. సుభద్రాచార్యులు బిడ్డపక్కనే కూర్చుని, "పరీక్ష రాయాలనుందా చిన్నా?" అనడిగారు. తిరుమల కళ్ళు ఎర్రగా చింత నిప్పుల్లాగా ఉన్నాయి. ఆ నిప్పుల నిండా నీరు నిండింది. "లేదు" అని తలూపాడు. తల నీరసంగా ఊగింది. ఆ 'లేదు' అనడంలో బలహీనత ఆరోగ్యానిదా, ఉద్దేశానిదా? స్పష్టంగా అర్థం చేసుకున్నారు సుభద్రాచార్యులవారు.

ఆ రోజునుంచీ వారం రోజులపాటు తిరుమలకి మందు వెయ్యలేదు. జ్వరం తగ్గలేదు. తమ వంశానికి మంత్రాన్ని వారసత్వంగా అందించిన ఆచార్య రత్నహారం ముందు నిష్టగా అష్టాక్షరీమంత్ర పారాయణ జరిపారు. పెద తిరుమలాచార్యులవారి చరమదశ రుక్మిణమ్మ కళ్ళముందు మెదులుతూనే ఉంది. ఆమె ఆకులా వణికిపోయింది.

"ఈ కుటుంబానికి మరొకసారి ఆ శాపం నీడ పడనివ్వకు స్వామీ" అని మొక్కుకుంది. బుల్లిరాజుగారు వచ్చిపోతున్నారు. సుభద్రాచార్యులవారిని గమనిస్తున్నారు. ఆయనా ఏమీ మాట్లాడలేకపోయారు. మొదటినుంచీ ధైర్యంగా ఉన్న కైకవశి కూడా డీలా పడిపోయింది. వాతావరణంలో అనూహ్యమైన స్తబ్దత ఏర్పడిపోయింది.

పద్మనాభం నుంచి వచ్చినప్పటినుంచీ వెంకటాచలం ముభావమయిపోయాడు. ఎప్పుడూ నవ్వుతూ. నవ్విస్తూ ఉండే మనిషిలో ఈ మార్పు ఆశ్చర్యకరంగానూ, బాధాకరంగానూ కనిపించింది జయవాణికి. ఈ వారం రోజులూ విస్కీ ముట్టలేదు.

ఎనిమిదోరోజున స్వయంగా విస్కీ గ్లాసులో పోసి తెచ్చింది జయవాణి. తలెత్తి ఆమె కళ్ళల్లోకి చూశాడు. వెంకటాచలం కళ్ళల్లో చెమ్మని చూసి నిర్ఘాంతపోయింది.

"మీరు ఏడుస్తున్నారా?"

"ప్రశాంతంగా ఉన్న కొలనులో రాయి విసిరినట్టు అనిపిస్తోంది జయా! పవిత్రంగా బతికే ఆ కుటుంబంలో అనవసరంగా అలజడి రేపేనేమో" అన్నాడు తనలో తాను అనుకుంటున్నట్టు.

"మార్పు కొందరిని భయపెడుతుంది. కొందరిని బాధ పెడుతుంది. అది మంచిదయితే ఆఖరికి అందరికీ మేలు చేస్తుంది. మీరు చేసిన మంచి పని ఈ ఎనిమిదిరోజులూ ఆ కుటుంబానికి దూరంగా ఉండటమే. కొన్నాళ్ళు అటువైపు వెళ్ళకండి" అంది. గ్లాసు అందుకున్నాడు. విస్కీ తలకెక్కిన కొద్దీ ఆలోచనలు సడలిపోయాయి. అర్ధరాత్రికి వెంకటాచలం మళ్ళీ మామూలు మనిషయిపోయాడు.

"మంచితనం కొందరి బలహీనత. సదాచారం మరికొందరి బలహీనత. జేబులు కొట్టమంటే మహాత్మాగాంధీకి జబ్బు చెయ్యొచ్చు. విష్ణుమూర్తిని తలుచుకుంటే హిరణ్యకశిపుడికి ఒళ్ళు మండినట్టు" తన జోక్‌కి తనకే నవ్వొచ్చి, ఆఖరి పెగ్గు గ్లాసునిండా వొంపుకుని జయవాణిని కావలించుకు పడుకున్నాడు "రేపు హైదరాబాదు పోదాం" అంటూ.

పవిత్రమయిన చందనం సువాసన తన మంచం మీద గుబాళిస్తే చటుక్కున తెలివొచ్చింది వెంకటాచలానికి. మంచం మీద కూర్చున్న సుభద్రాచార్యులని చూసి తుళ్ళిపడి లేచి కూర్చున్నాడు. పక్కనే బుల్లిరాజుగారు. జయవాణి గుమ్మం దగ్గర తెల్లబోయి వెర్రిచూపులు చూస్తోంది.

"ఆచార్లుగారూ" అన్నాడు.

"మా తిరుమల పరీక్ష రాస్తాడు. ఆ ఏర్పాటు చెయ్యి బాబూ" అన్నారు ఆచార్లుగారు.

వెంకటాచలానికి మతిపోయింది. కేలండరు చూశాడు. రేపే పరీక్ష. కుర్రాడు ఎక్కడ?

"బండిలో పడుకుని ఉన్నాడు. ఎనిమిది రోజులుగా జ్వరం. ఒంటిమీద స్పృహలేదు" బుల్లిరాజుగారన్నారు.

వెంకటాచలానికి పరిస్థితి అర్థంకాలేదు. జ్వరంతో తీసుకుంటున్న కుర్రాడు ఉన్నట్టుండి పరీక్ష ఎలా రాస్తాడు?

పుస్తకాలన్నీ ఆ రోజే మంటబెట్టేశాడని చెప్పారు రాజుగారు.

జయవాణి బలహీనంగా అంది "మొదట కుర్రాడిని ఆసుపత్రిలో చేర్చండి. ఆ తర్వాత"

"అందుకే వచ్చానమ్మా! ఆ కుర్రాడి ఆసుపత్రి పరీక్ష హాలు. ఆలస్యం చెయ్యకుబాబూ! పరీక్ష రాశాక అబ్బాయి ఏమయినా ఫరవాలేదు."

ఆ మాట అంటున్నప్పుడు సుభద్రాచార్యులవారి గొంతు వణికింది. అక్కడున్న అందరి గుండెలూ గుబగుబలాడాయి.

ముఖం మీద ఇన్ని నీళ్ళు గుమ్మరించుకుని బట్టలు వేసుకున్నాడు వెంకటాచలం. బయట బండిలో స్పృహ లేక పడుకున్న తిరుమలని చూసి ఏడుపొచ్చింది. కుర్రాడు కైకవశి ఒడిలో తల పెట్టుకున్నాడు. నవనీతం తడి గుడ్డని తిరుమల నుదుటిమీద పరుస్తోంది.

ఆ రోజంతా పిచ్చివాడిలాగా పరుగులు తీశాడు వెంకటాచలం. ఏవీయన్ కాలేజీకి వెళ్ళి ఫలానా విద్యార్థి పరీక్ష వ్రాస్తున్నట్టు భోగట్టా ఇచ్చాడు. మరోగంటలో తిరుమలని నర్సింగ్‌హోమ్‌లో చేర్చాడు. వెంటనే అతనికి సెలైన్ పెట్టారు. కానీ మర్నాటి పరీక్షకి చదువు? దానిగురించి ఎవరు ఆలోచించలేదు. సాయంకాలానికి బలహీనంగా కళ్ళు తెరిచాడు తిరుమల.

"రేపు ఇంగ్లీషు మొదటి పరీక్ష. చెప్పు ఈ ఎర్ర పెన్ను బాగుందా? నీలం పెన్నా? నీలం పెన్నులో ఇంకు చాలా పడుతుంది" అన్నాడు వెంకటాచలం తిరుమల చెవిదగ్గర నోరుపెట్టి. కళ్ళెత్తి నీలం పెన్నుని అందుకున్నాడు తిరుమల.

సుభద్రాచార్యులుగారు బుల్లిరాజుగారు వరదమ్మ కళ్ళు తుడుచుకున్నారు.

మర్నాడు తిరుమల సిగపాయి దువ్వి ముడివేసింది నవనీతం. వరదమ్మ నామం దిద్దింది. జ్వరం తగ్గింది. నీరసం బోలెడంత. కానీ, తిరుమల ముఖంలో ఎక్కడా లేని తేజస్సు.

ఆ రోజు కాలేజీలో పెద్ద ఆకర్షణ గోధుమ పంచె, ఉత్తరీయం వేసుకున్న కుర్రాడు. గుండు, శిఖతో పరీక్ష వ్రాయడానికి రావడం. అతని వెనక మరో నామాలాయన, మీసాలాయన, బట్టతలాయన, పెద్ద ఫ్లాస్కుతో పదేళ్ళమ్మాయి రావడం. టీచర్లు నవ్వుకున్నారు.

పరీక్ష బెల్లు కొట్టాకే బల్లముందు కుర్రాడిని కూర్చోపెట్టాడు వెంకటాచలం. పరీక్ష అయిపోగానే సరాసరి నర్సింగ్ హోమ్‌కి తీసుకెళ్ళాడు. ఏడు పరీక్షలూ అలాగే సాగాయి. నాలోగోపరీక్షకే జ్వరం నార్మల్‌కి వచ్చింది. ఏడోరోజు పరీక్ష గెంతుతూ వెళ్ళి రాశాడు తిరుమల. ఏ రోజూ పుస్తకం విప్పి చదవలేదు. అయ్యో చదవలేదే అని ఎవరూ బాధపడలేదు. కుర్రాడి రోగానికి వైద్యం జరుగుతోంది. ఆ వైద్యానికి అంతరాయం కలగకూడదన్నదే వాళ్ళ లక్ష్యం.

మూడునెలల తరువాత పరీక్షల ఫలితాలు వచ్చాయి. చిన తిరుమలాచార్యులు రాష్ట్రంలో ఫస్టు వచ్చినట్టు, బంగారుపతకం సాధించినట్టు పేపర్లో అతని ఫోటో వేశారు.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments

ఈ నవల గురించి కిరణ్‌ప్రభ టాక్ షో వినడానికి ఇక్కడ క్లిక్ చేయండి.